

Vlaanderen

Uitwerking reactief afwegingskader prioritair watergebruik waterschaarste

Workshop 5
19/1/2021

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Inleiding

Inleiding

Blue Deal

Programma en organisatie workshop 5

- 9u00 Verwelkoming en inleiding + schets programma
- 9u15 Interactiemoment 1: Terugkoppeling bilateraal overleg
- 10u00 Feedback op de terugkoppelingen
- 10u15 Pauze
- 10u30 Nieuwe resultaten afweging + dashboard
- 11u00 Interactiemoment 2: Reacties bij feedback, nieuwe resultaten, dashboard
- 11u30 Terugkoppeling uit de subgroepen
- 11u45 Schets van vervolgstappen en governance + event
- 12u15 Afronding, invullen evaluatie (online) en dankwoord

Feedback van de belanghebbendengroepen

FEEDBACK OP EERSTE VERSIE VAN AFWEGINGSKADER

Groep: waterbeheer

Organisaties: VVPW, Limburg, Antwerpen, haven Antwerpen, WLH, DVW, VMM

KAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER IN ZIJN HUIDIGE VORM IN DE PRAKTIJK INGEZET WORDEN?

Welke argumenten en overwegingen spelen een rol?

- ✓ Goede bundeling van alle kennis/info (best beschikbare)
- ✓ Verdere kennisopbouw is belangrijk
- ✓ Nog bijkomende cases en beter inzicht in de toepassing nodig om bruikbaarheid volledig in te schatten
- ✓ Kennis over betrouwbaarheid is belangrijk bij het nemen van beslissingen/geven van adviezen
- ✓ Beslissingsondersteunend document ((nog) geen autonoom instrument)
- ✓ Kritisch en soepel gebruiken. Evaluatie en mogelijke bijsturing voorzien

SUGGESTIES VOOR BIJ HET GEBRUIK VAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER

- ✓ Belang van duidelijke governance
- ✓ Goede kennis van afwegingskader bij gebruikers
- ✓ Nood aan duidelijke samenvatting/handleiding/draaiboek
- ✓ Inzicht in cijfers/afwegingen is belangrijk
- ✓ De beslissingen moeten geduid kunnen worden
- ✓ Kennis van leemten/betrouwbaarheid is belangrijk bij gebruik
- ✓ Duidelijke definitie van onomkeerbare schade is belangrijk
- ✓ Optie: begeleiding onderzoekers i.f.v. (correct) gebruik

FEEDBACK OP EERSTE VERSIE VAN AFWEGINGSKADER

Groep: Economie - industrie, havens, binnenvaart, **KMO's**

Datum: 19 januari 2021

KAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER IN ZIJN HUIDIGE VORM IN DE PRAKTIJK INGEZET WORDEN?

Welke argumenten en overwegingen spelen een rol?

- ✓ Met de huidige studie is **een eerste stap in de goede richting** gezet
 - ✓ Onderbouwing/motivering voor het implementeren van maatregelen
 - ✓ Methodiek over alle provincies gelijk
 - ✓ Creëren van een duidelijk kader dat voor iedereen begrijpbaar is
- ✓ Maar, nog aantal limieten en lacunes in de studie → nog niet (autonoom) inzetbaar
 - ✓ Limieten moeten duidelijk zijn voor iedereen en de beslissingsnemers
 - ✓ Genomen maatregelen: rekening houden met de limieten
 - ✓ Lacunes in te vullen → voor nodige draagvlak

KAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER IN ZIJN HUIDIGE VORM IN DE PRAKTIJK INGEZET WORDEN? Welke argumenten en overwegingen spelen een rol?

Eerste versie afwegingskader = ondersteunend middel voor de beleidsmakers

→ beslissingsnemers

- ✓ Limieten van de studie / lacunes in de kennis aan te vullen:
 - ✓ Socio-economische luik is rudimentair → belangrijke kosten ontbreken: impact in de keten, synergiën bedrijven, marktverlies, andere indirecte kosten...
 - ✓ Onzekerheid op de berekeningen/methodiek niet gelijk
 - ✓ Betrouwbaarheid/volledigheid van de cijfers

 - ✓ Nog niet alle principes zijn uitgewerkt: bedrijfsveiligheid
 - ✓ Fijnmazigheid niet gelijk over de verschillende provincies

- ✓ Belangrijk om nu al te weten welke elementen in afwegingskader 2.0 onderzocht zullen worden (lijst):
 - perspectief & duidelijkheid
 - voor nodige draagvlak

SUGGESTIES VOOR BIJ HET GEBRUIK VAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER

Afwegingskader: ondersteunend middel voor de beslissingsnemers

- ✓ Als ondersteunend middel, maar niet autonoom inzetbaar
 - ✓ Duidelijke handleiding : aangeven van de 5 limieten aan de studie, eigenheid regio
 - ✓ Interpretatie maatregelen : voorzien van opleiding of door experts
- ✓ **Lokale afstemming met stakeholders zoals bedrijven** is noodzakelijk
 - ✓ Afwijkingen van de resultaten moeten mogelijk zijn
 - ✓ Voldoende op voorhand gesprek opstarten: aanpassingen uitvoeren
- ✓ Goede communicatie en sensibiliserende acties zijn belangrijk voor het halen van effectieve resultaten : regio-eigenheid, draagvlak

ANDERE FEEDBACK

- ✓ Afwegingskader droogte moet steeds in lijn liggen met het proactieve luik. Het proactieve kader is minstens even of zelfs belangrijker dan het reactieve kader
- ✓ Ook binnen het proactieve luik is betrokkenheid nodig van alle stakeholders
- ✓ Waterbalans kan gebruikt worden voor andere beleidsaanbevelingen in het proactieve kader.

FEEDBACK OP EERSTE VERSIE VAN AFWEGINGSKADER

Groep: Natuur

Organisaties: Natuurpunt, BBL, INBO, VMM, MINA-raad

KAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER IN ZIJN HUIDIGE VORM IN DE PRAKTIJK INGEZET WORDEN?

Welke argumenten en overwegingen spelen een rol?

- ✓ De intrinsieke (niet monetariseerbare) waarde van natuur wordt onderbelicht. De baten van natuur (= ecosysteemdiensten) moeten sterker in beeld komen.
- ✓ Niet alle beschermde natuur wordt meenemen als beperking/harde randvoorwaarde.
- ✓ De impact van de (verslechterende) waterkwaliteit op de ecologie wordt niet meegenomen.
- ✓ Er wordt geen rekening gehouden met het feit dat de schade van droogte aan de natuur tijdsafhankelijk is.
- ✓ Het is nog onduidelijk hoe de verschillende principes doorwerken in de afweging van de maatregelen.

SUGGESTIES VOOR BIJ HET GEBRUIK VAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER

- ✓ Prioriteer de te nemen maatregelen op basis van de baten (of kosten) voor de natuur. Geef voorrang aan maatregelen die positief zijn voor de natuur (hierbinnen kan de socio-economische impact de keuze bepalen), dan aan neutrale maatregelen en neem pas in laatste instantie maatregelen die schadelijk zijn voor de natuur.
- ✓ Probeer een link te leggen tussen reactieve maatregelen en proactieve maatregelen.

CONCRETE VERBETERPUNTEN EN AANBEVELINGEN RICHTING EEN VOLGENDE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER

VERBETERPUNT	AANBEVELING
enkel Europees beschermde natuur meegenomen als beperking/harde randvoorwaarde	ook Vlaamse beschermde natuur meenemen: regionaal belangrijke biotopen, rode lijst-soorten, ...
minimale ecologische debieten/peilen (= onderdeel van de e-flow) worden nog niet (volledig) meegenomen	e-flows bepalen voor alle waterloopcategorieën en –types en in het afwegingskader meenemen als beperking/harde randvoorwaarde
te algemeen geformuleerde, voor interpretatie vatbare afwegingsprincipes	afwegingsprincipes duidelijker en scherper formuleren

FEEDBACK OP EERSTE VERSIE VAN AFWEGINGSKADER

Groep Landbouw (en Agrovoeding)

KAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER IN ZIJN HUIDIGE VORM IN DE PRAKTIJK INGEZET WORDEN?

Welke argumenten en overwegingen spelen een rol?

- ✓ Het doel is om te komen tot een **onderbouwd en gedragen** afwegingskader.
- ✓ De groep landbouw **waardeert de participatieve aanpak** en de manier van uitwerking van deze ambitieuze studie via de **verschillende bouwstenen**.
- ✓ **Ambitieuze** studieopdracht (**tijd te beperkt**)
- ✓ **Nog niet overal (voldoende) draagvlak** om het afwegingskader nu al in te zetten.
- ✓ De **socio-economische analyse 'Landbouw'** is momenteel **te summier uitgewerkt** en beperkt zich enkel tot de land- en tuinbouw als producent.

KAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER IN ZIJN HUIDIGE VORM IN DE PRAKTIJK INGEZET WORDEN? Welke argumenten en overwegingen spelen een rol?

- ✓ Het **ketenverhaal** is een cruciaal gegeven in de agrovoedingsketen en werd niet uitgewerkt.
- ✓ Er is een wezenlijk **verschil tussen levende materie** (in landbouw, agrovoedingsketen, beperkt houdbare grondstoffen en producten) **en niet levende materie** (in andere industriële ketens, vb. tapijtindustrie)
- ✓ Om de **impact** van de berekende schade correct te interpreteren, is een **goede inschatting van de economische kwetsbaarheid en schokbestendigheid (draagkracht van de betrokkenen)** essentieel.

SUGGESTIES / AANBEVELINGEN BIJ HET GEBRUIK VAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER

- ✓ Het afwegingskader **verder uitwerken en verfijnen** op basis van verdere doorrekening van de socio-economische impact, het ketenverhaal, secundaire effecten naar milieu, gebiedsgerichte inzichten, een concrete case per provincie en doorlopen van traject met beslissingsnemers gevolgd door evaluatie, enz.
- ✓ Het principe van **essentiële sectoren** meenemen.
- ✓ **Voldoende context, duiding en éénduidigheid** in het rapport aanbrengen.
- ✓ **Kwalitatieve oplijsting en omkaderende beschrijving maken van factoren/parameters** waarbij rekening moet/kan gehouden worden om naast het direct, lokaal effect op korte termijn van maatregelen op de primaire productie van land- en tuinbouwproducten, ook keten- en secundaire effecten mee te nemen zodat dit een **bruikbaar onderdeel is van de tool voor de beslissingsnemers.**

SUGGESTIES / AANBEVELINGEN BIJ HET GEBRUIK VAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER

- ✓ Lessen trekken uit de studie (vb. globale waterbalans Vlaanderen) naar **proactief beleid** toe.
- ✓ **Gebruiksleidraad** ontwikkelen bij de tool voor de beslissingsnemers (wordt wellicht deels ingevuld via ontwikkeling van gebruiksvriendelijk dashboard).
- ✓ **Toelichtingen** op de provinciale droogte-overleggen/**vulgariserende teksten** voorzien die door de stakeholders kunnen gebruikt worden om hun leden in te lichten.

FEEDBACK OP EERSTE VERSIE VAN AFWEGINGSKADER

Groep: Waterketen

OVERLEG DOMEIN WATERKETEN

Overleg domein waterketen op 30/11

- Drinkwatermaatschappijen: IWVA, Water-Link, De Watergroep, Pidpa
- Rioolbeheerders: Aquafin, Vlaro, Fluvius
- Steden en gemeenten: VVSG, stad Gent
- VMM
- Onderzoeksteam
- Schriftelijke input Vlakwa

KAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER IN ZIJN HUIDIGE VORM IN DE PRAKTIJK INGEZET WORDEN? Welke argumenten en overwegingen spelen een rol?

BESLISSINGSONDERSTEUNEND en na interpretatie door experts

➤ **Mits verdere uitwerking**

- ✓ Bepaalde schadefuncties
- ✓ Doorrekening voor alle regio's
- ✓ Toepasbaarheid maatregelen in de praktijk incl. communicatie en handhaving

➤ **Aandachtspunt - voldoende draagvlak**

- ✓ Kader uitwerken incl. communicatie en definitie van de beperkingen
- ✓ Evenwicht vinden tussen
 - doeltreffende maatregelen
 - maatregelen zonder extreem nadelige effecten
 - spreiden van impact
 - bewustwording

SUGGESTIES VOOR BIJ HET GEBRUIK VAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER

- **Voorspelbaarheid** is belangrijk
- suggestie: **draaiboek per regio**
- **Goede omkadering en communicatie van beslissingen**
Stakeholders vooraf informeren / toepassing in overleg met actoren

CONCRETE VERBETERPUNTEN EN AANBEVELINGEN RICHTING EEN VOLGENDE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER

AANBEVELINGEN

Hogere orde kosten/ketenbenadering meenemen

Schadefunctie natuur - E-flows en kans op onderschrijding in kaart brengen

Schadefunctie waterkwaliteit verder onderzoeken en meenemen

Meer inzicht en opvolgen van maatregelen , bv. mogelijkheden van de slimme watermeter

Systeemdynamisch model incl. terugkoppel-effecten, gedrag, niet-lineariteit waterbalans
-> bestaande problemen begrijpen , systeeminnovaties en beleidsopties doorrekenen

Zorgen voor regelmatige **evaluatie en update van het kader**

Link leggen tussen **proactieve en reactieve** maatregelen

FEEDBACK OP EERSTE VERSIE VAN AFWEGINGSKADER

Groep: Crisisdiensten

KAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER IN ZIJN HUIDIGE VORM IN DE PRAKTIJK INGEZET WORDEN?

Welke argumenten en overwegingen spelen een rol?

- Momenteel nog net te prematuur om al ingezet te worden (alle kosten? Alle schade meegenomen?)
- Governance en beslissingskader nog onduidelijk (vanaf wanneer ingezet, wie legt maatregelen op, gebiedsgericht versus provinciaal en Vlaams Niveau)
- Maatwerk nodig (bv. wie investeerde in hergebruik of eigen voorraad)
- Weloverwogen kader met duidelijke oplistingschade en voordeel.
- Advies en interpretatie van experts blijft echter onontbeerlijk voor bestuur om beslissing te nemen.

SUGGESTIES VOOR BIJ HET GEBRUIK VAN DE EERSTE VERSIE VAN HET AFWEGINGSKADER

- Begeleidende communicatie + gefaseerde aanpak:
 - Niet onmiddellijk verboden, maar eerst sensibiliseren
 - Nut/impact moet verstaanbaar zijn
 - 1 infopunt / 1 website
- Duidelijk bepalen vanaf wanneer afwegingskader wordt ingezet (sommige maatregelen zijn meer preventief)
- Nood aan handhavingskader om maatregelen afdwingbaar te maken
- Duidelijkheid over welke maatregelen gebiedsgericht genomen dienen te worden en welke op provinciaal / Vlaams niveau (bv. sproeiverbod)
- Nood aan verdere toelichting schema's droogteindicator/schade
- Oplijsting van zaken die niet werden meegenomen in de afweging
- Nagaan robuustheid (d.m.v. sensitiviteitsanalyse)
- Dubbelcheck
- Aandacht voor bruikbaarheid leesbaarheid

Feedback op feedback van de belanghebbendengroepen

Toepassing afwegingskader

Beslissingsondersteunende tool

door beslissingsnemers en –adviserende instanties (CIW – Droogtecommissie, Provinciaal Droogteoverleg, Gouverneurs, Minister, ...) van beschikbare objectieve informatie te voorzien m.b.t.:

- ✓ Droogtetoestand (via droogte- en waterschaarste-indicatoren)
- ✓ Effectiviteit (verminderde schade) en kost van mogelijke maatregelen

Toepassing afwegingskader

Bedoeld voor gebruik tijdens **uitzonderlijke droogte-crisissituaties!**

Proactief beleid (cf. Blue Deal) heeft als doel de kans op dergelijke situaties beperkt te houden

Indien er toch watertekort dreigt of optreedt:

geen maatregelen nemen

en sectoren zonder water laten komen

OF ??

maatregelen nemen om socio-economische impact zo veel als mogelijk te beperken

Toepassing afwegingskader

Gebiedspecifiek: afweging maatregelen per gebied, maar bepaalde maatregelen zouden voor gans Vlaanderen (of meerdere gebieden samen) uitgevaardigd kunnen worden; beslissing bij beslissingsnemers

Tijdspecifiek:

Is dynamisch uitgewerkt, dus in real-time toepasbaar

Voorlopig:

- Evaluatie droogtetoestand (droogte- en waterschaarsteindicatoren) in real-time
- Waterbalans en herberekening impact maatregelen in real time voorlopig niet (IT-noden), idem weersvoorspelling
- dus voorlopig statistische prioritering maatregelen gebiedspecifiek, ev. nog andere droogteperiodes beschouwen

Toepassing afwegingskader

Droogtetoestand 1 bereikt voor 1 of meerdere indicatoren (interpretatie nodig): anticiperende maatregelen

Droogtetoestand 2 bereikt (interpretatie nodig): prioritering in watergebruik

Toepassing afwegingskader

Albertkanaal – Kempische kanalen:

Anticiperend op dreigende waterschaarste (dus na bereiken van droogteniveau 1):

- Maatregelen waterbeheerder – Water terugpompen aan sluizen
- Maatregelen huishoudens – Sproeiverbod: verbod op niet-essentieel leidingwaterverbruik (deze maatregel werd in deze volgorde geplaatst, maar dit is niet gebaseerd op de impact, schade en kost, maar op principe 2; finale volgorde is een politieke keuze)
- Maatregelen scheepvaart – Vaarverbod pleziervaart
- Maatregelen scheepvaart – Gegroepeerd schutten

Toepassing afwegingskader

Albertkanaal – Kempische kanalen:

Bij effectieve waterschaarste (droogteniveau 2):

- Maatregelen scheepvaart – Vaarverbod
- Maatregelen natuur, recreatie, landbouw incl. viskweek gecombineerd – Beperking of verbod waterinname aan watervangen: eerst 50%, daarna 80%, daarna (indien echt noodzakelijk) 100%
- Maatregelen industrie & handel en diensten – Beperking of verbod (indien echt noodzakelijk) waterinname door bedrijven
- Maatregelen drinkwatermaatschappijen – Innamebeperking Water-link + aankoop ruw water of drinkwater van andere regio's (connectiviteit en mogelijke transfers tussen de verschillende drinkwatermaatschappijen en bevoorradingsgebieden moet hier uiteraard maximaal worden benut)
- (Innameverbod Water-link is niet aan de orde aangezien de kost even groot is als de schade die ontstaat door het optredend watertekort)

Toepassing afwegingskader

Albertkanaal – Kempische kanalen:

Volgende maatregelen worden in de vorige lijst ingeschoven zodra de volgende randvoorwaarden worden bereikt bij effectieve waterschaarste (en uiteraard enkel indien de betrokken maatregel nog niet van toepassing is) :

- Wanneer streefpeil niet meer gehaald kan worden: Maatregelen scheepvaart – Diepgangbeperkingen
- Wanneer minimumpeil wordt bereikt: Maatregelen scheepvaart – Vaarverbod

Toepassing afwegingskader

IJzerbekken:

- Maatregelen landbouw – Beperking of verbod irrigatie van landbouwgewassen: ev. eerst 50% (tenzij dit geen optie is wegens niet controleerbaar), daarna 100%
- Maatregelen industrie – Beperking of verbod oppervlaktewater- en freatische grondwateronttrekking door alle oppervlaktewater- en freatische grondwateronttrekkers, dus algemeen captatieverbod, ev. eerst 50% (zelfde opmerking als hiervoor: tenzij dit geen optie is wegens niet controleerbaar), daarna 100%
- (innameverbod De Watergroep is niet aan de orde aangezien zij tijdens droogteperiodes geen water kunnen intrekken in dit gebied)

Volgende maatregelen worden in de vorige lijst ingeschoven zodra de volgende randvoorwaarden worden bereikt bij effectieve waterschaarste (en uiteraard enkel indien de betrokken maatregel nog niet van toepassing is) :

- Wanneer streefpeil niet meer gehaald kan worden: Maatregelen scheepvaart – Diepgangbeperkingen
- Wanneer minimumpeil wordt bereikt: Maatregelen scheepvaart – Vaarverbod

Toepassing afwegingskader

IJzerbekken:

Bij dreigende waterschaarste voor leidingwater is er een afzonderlijke set van maatregelen aan de orde, die meteen ook op Vlaams niveau bekeken moeten worden; deze gelden immers voor alle Vlaamse deelgebieden:

- Maatregelen huishoudens – Sproeiverbod: verbod op niet-essentieel leidingwaterverbruik:
 - verbod op afspuiten van voertuigen, aanhangwagens en opleggers
 - verbod op vullen of bijvullen van zwem- en plonsbaden, van vijvers en het bevoorraden van fonteinen
 - verbod op reinigen van verhardingen zoals straten, straatgreppels, voetpaden, terrassen, opritten, parkings en pleinen
 - verbod op besproeien van terreinen (sportterrein en festivalweide), van velden, grasvelden, parken en tuinen
 - verbod op besproeien en reinigen van daken, gevels, tenten, luifels
- Maatregelen drinkwatermaatschappijen – Optimaal benutten van connectiviteit en mogelijke transfers tussen de verschillende drinkwatermaatschappijen en bevoorradingsgebieden
- Maatregelen drinkwatermaatschappijen – Aankoop ruwwater of drinkwater van andere regio's
- Maatregelen drinkwatermaatschappijen – Uitzonderlijk en tijdelijk bijkomend oppompen van grondwater, bv. uit de Carboonkalkwaterlaag. Het gaat hier om het tijdelijk aanspreken van een strategische reserve in de waterlaag. Het spreekt voor zich dat deze strategische grondwatervoorraad zeer duurzaam beheerd moet worden (als onderdeel van proactief beheer) en dit in nauwe afstemming tussen de overheden in Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk (cf. overleg i.k.v. Transhennuyère-overeenkomst en binnen de Internationale Scheldecommissie).

Reactieve maatregelen

Vooraf oppervlaktewater gerelateerd

En freatisch grondwater (voor de voldoende snel reagerende grondwatersystemen) : heeft bovendien sterke interactie met oppervlaktewater

Diep, gespannen grondwater NIET

Enkel deze die:

- Toepasbaar zijn in reactieve context zijn
- Afwijken van gangbare waterbeheerstrategieën
- Waarvan grootteorde impact ingeschat kon worden (nog toe te voegen maatregelen later, bv. maatregelen aan zeesluizen)

Toepassing principes

Zie tekst resultaten afweging: regelmatig verwijzing naar toepassing principes

Bijvoorbeeld:

Principe “sensibilisering”:

Eerst verbod op niet essentieel watergebruik (bv. sproeiverbod), pas daarna andere

Finale volgorde is aan beslissingsnemer

Toepassing principes

Principe “irreversibele schade”:

Minimumpeilen waterwegen & ecologisch minimale debieten (& ecologisch minimale freatische grondwaterstanden in buurt van GWATES) absolute prioriteit

Wettelijke doelstellingen (bv. leidingwater garanderen voor basisbehoeften voeding en drinken; Europese en Vlaamse natuurdoelen) hier in rekening gebracht

Principe “gezondheid mens en dier”:

Er worden geen maatregelen voorgesteld die een negatieve impact hebben op de beschikbaarheid van essentieel leidingwater voor burgers & beschikbaarheid van minimaal essentieel water voor veestapel en beschermde natuur

Toepassing principes

Principe “inspanningen”:

Verbod van ‘eigen’ water’ (vb. opgevangen hemelwater in bedrijfseigen bassins) wordt niet beschouwd; enkel voor en ‘vreemd/publiek’ water

Wanneer in de toekomst bijkomende gegevens beschikbaar komen betreffende inspanningen (bv. wateraudits) kan hier rekening mee gehouden worden om te differentiëren in de toepassing van bepaalde maatregelen

Beperkingen afwegingskader 1.0

- Effectiviteit maatregelen enkel begroot via impactindicatoren waarvoor impact kwantificeerbaar is via huidige waterbalans
- Maatregelen met niet kwantificeerbare gevolgen:
 - olijsten van kwalitatieve gevolgen (nog niet in huidige dashboard), bv. verzilting, andere waterkwaliteit
 - toekomstige uitbreiding mogelijk
- Ketenwerking niet beschouwd & ruwe raming voor bepaalde socio-economische impactinschatting: lijst opgemaakt o.b.v. opmerkingen belanghebbenden + aanduiding meest relevante voor toekomstige verfijningen
- Waterbalans stapsgewijs verfijnen met lokale kennis

Puur “economische” afweging ?

- Neen: sociale en ecologische gevolgen ook beschouwd (weliswaar soms via ruwe ramingen, cf. vorige slide)
 - **Sociale**: verlies aan comfort/welvaart, ev. nog toevoegen: aantal getroffen personen ...
 - **Ecologische**: ecosysteemdiensten, uitzetten van vissoorten, ook tijdsafhankelijk effect, maar verfijningen mogelijk: intrinsieke waarde natuur?
 - Kwalitatieve impactinformatie wordt ook meegegeven aan beslissingsnemers (nog te doen), cf. waterkwaliteit

Economische, sociale en ecologische gevolgen zullen ook in Dashboard afzonderlijk gevisualiseerd worden

Socio-economische afwegingsmethode

Maar: Niet blind staren op details. Verfijningen enkel zinvol indien cijfers (kosten en schade per maatregel en sector) **relatief** t.o.v. elkaar sterk (in grootteorde) wijzigen

Socio-economische afwegingsmethode

- Verzekeringen niet meegenomen, want geen impact op schade + gedragen door andere actoren
- Geen “essentiële” sectoren beschouwd, want/maar is politieke keuze
- Voorlopig draagkracht van sectoren niet beschouwd (bv. aantal betrokkenen, omzet van de betrokkenen, impact op de bedrijfsvoering op korte en langere termijn) of de economische kwetsbaarheid en schokbestendigheid, wegens te weinig informatie over, ev. wel in vervolgtraject

Maar

- Afwegingskader 1.0 bruikbaar: reikt beslissingsnemer heel wat nieuwe, bijkomende objectieve informatie aan
- Maar:
 - Interpretatie nodig door instanties die beslissingsnemers adviseren
 - Dus: goede opleiding bij gebruik nodig
 - Daarbij: duidelijkheid scheppen over gemaakte veronderstellingen, waar kosten- en schaderamingen op gebaseerd zijn, wat wel/niet ingerekend werd
 - Verder valideren en stapsgewijs bijsturen

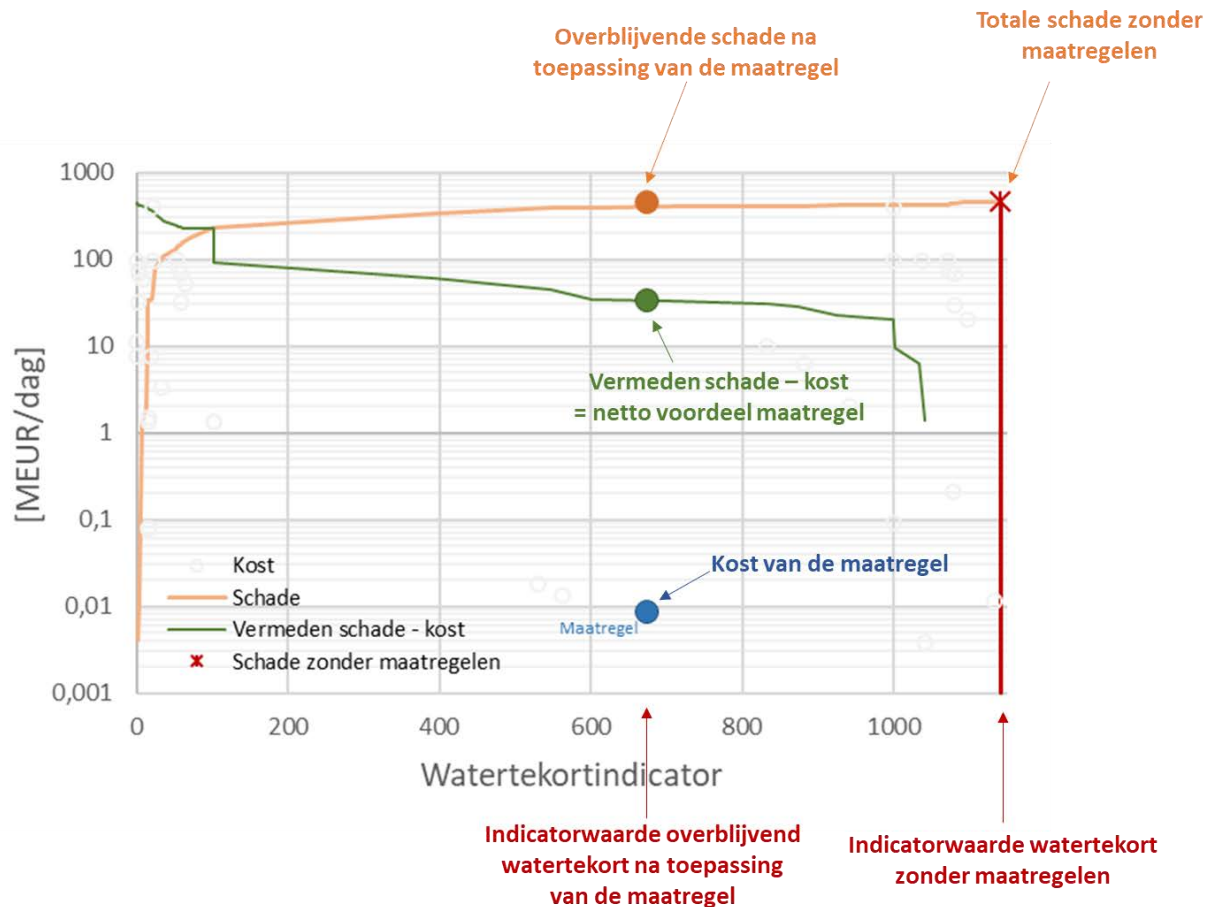
Rapportering

Per maatregel:

- ✓ uitgebreidere beschrijving van maatregel
- ✓ precieze gevolgde aanpak bij raming kost en schade (met verwijzing naar deel socio-economische indicatoren)
- ✓ impactresultaten per maatregel
- ✓ interpretatie

Rapportering

Impactresultaten via gedetailleerde “technische” grafiek:

+ op maat van beslissingsnemers in Dashboard

Rapportering

Aangeven welke sector welk deel van kost en overblijvende schade draagt:

	Totaal	Scheepvaart	Waterbeheer	Bedrijven	Handel	Huishoudens	DWM	Landbouw	Recreatie	Natuur
Kost van maatregel	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Schade zonder maatregel	456,8	1,3	0,0	436,6	3,0	0,9	14,9	0,1	0,0	0,0
Schade na maatregel	33,9	0,0	0,0	31,1	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Beter gevisualiseerd in dashboard

Opletten

Watersysteem werkt niet lineair: waterbalans voor ganse gebied geeft onvolledig beeld, ruimtelijke aspecten + connecties worden beschouwd!

Andere

Afstemming tussen reactief en proactief beleid is belangrijk!

Proactief -> Reactief: opvolgen hoe investeringen i.k.v. Blue Deal bijdragen aan reductie van totale maatschappelijke impact bij een bepaalde droogte-crisis en dus toepassing van het afwegingskader

Reactief -> Proactief: Inzicht van maatschappelijk impact tijdens waterschaarste laat toe om te identificeren waar proactief prioritair geïnvesteerd moet worden

Stand van zaken gebieden

Aanpassingen aan Albertkanaal - Kempische kanalen & IJzerbekken

Voornaamste aanpassingen:

Impact maatregelen scheepvaart gedetailleerder via verkeersmodel

Hergebruik RWZI-effluentwater verder bekeken

Grondwateronttrekkingen IJzerbekken: poelen buiten beschouwing gelaten

Tekstuele detaillering aanpak en resultaten

Gebieden

In 1ste versie klaar:

- ✓ Albertkanaal - Kempische kanalen
- ✓ IJzerbekken
- ✓ Demerbekken

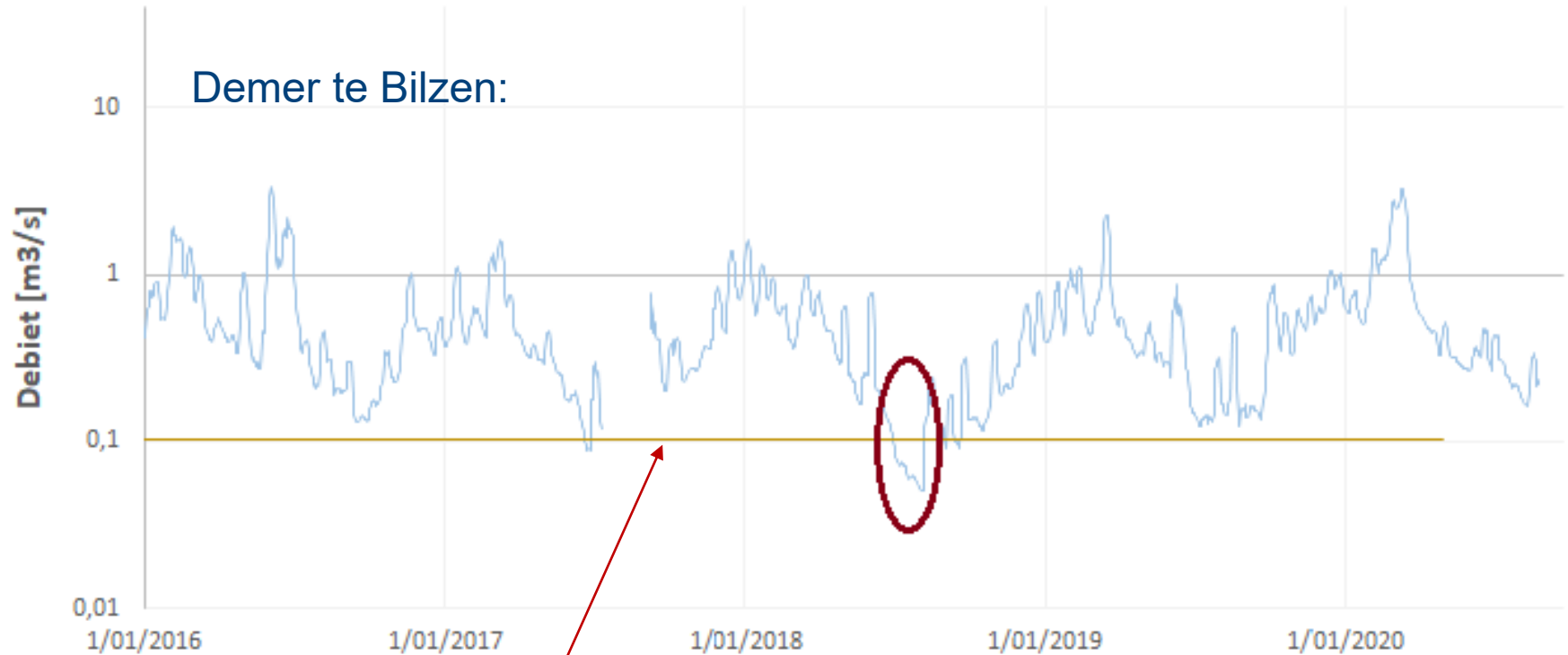
Gebieden

Rest van Vlaanderen:

- ✓ Netebekken
- ✓ Leiebekken
- ✓ Bovenscheldebekken
- ✓ Benedenscheldebekken
- ✓ Bekken van Gentse kanalen
- ✓ Bekken van Brugse polders
- ✓ Denderbekken
- ✓ Dijlebekken
- ✓ Verschillende deelstroomgebieden in het Maasbekken

Resultaten Demerbekken

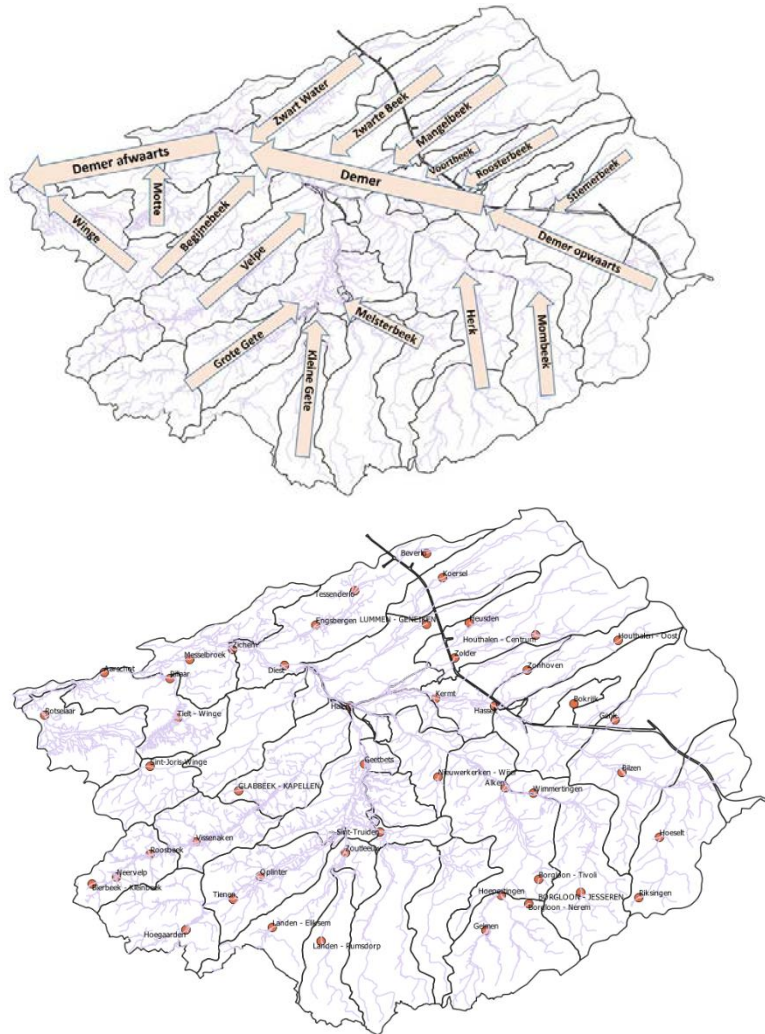
Geselecteerde droogteperiode: 4 juli – 9 augustus 2018

Ecologisch minimale debiet

Resultaten Demerbekken

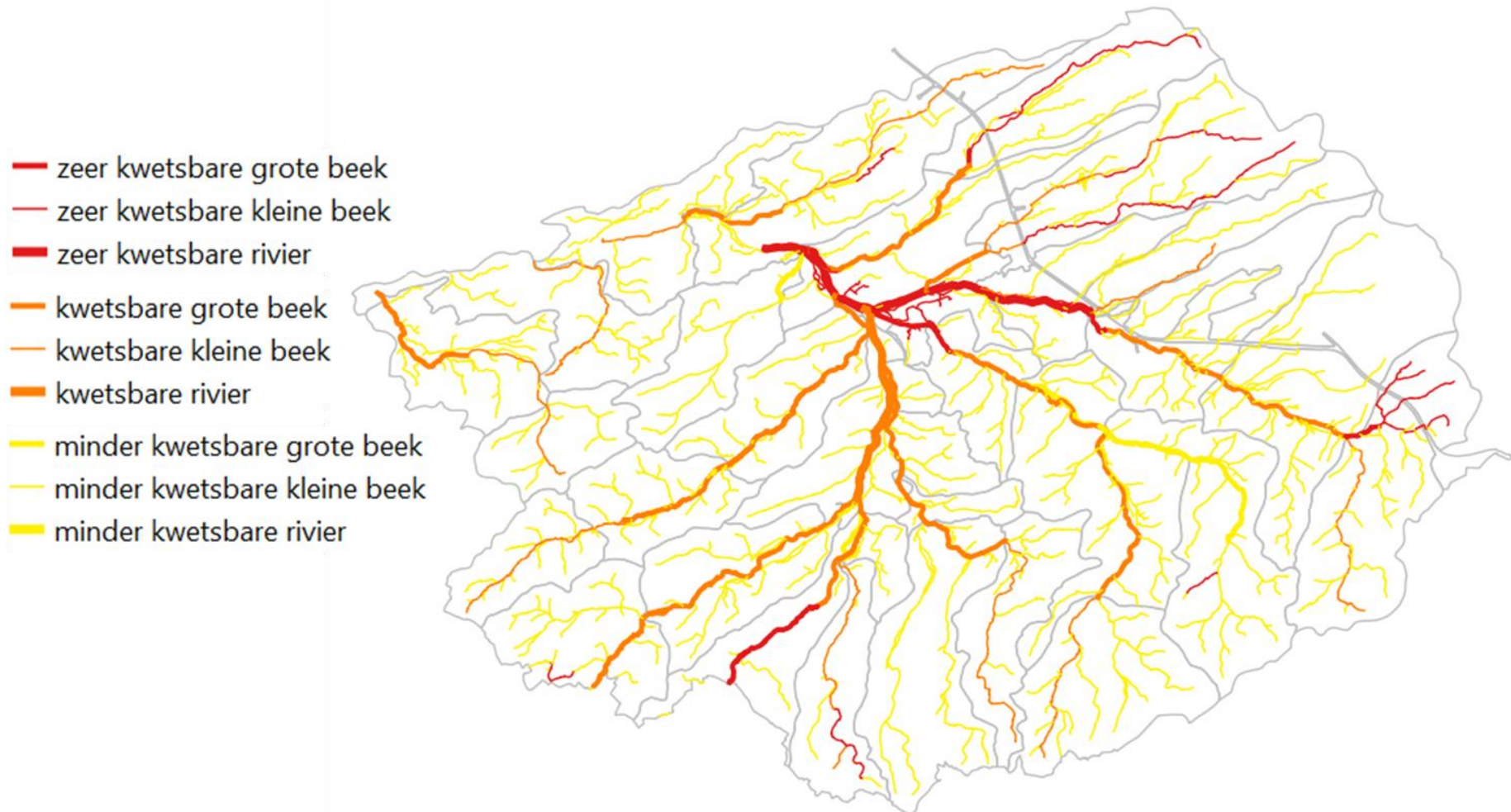
Waterbalans

Waterbeschikbaarheid Demerbekken		Waterbeschikbaarheid [Mm3/jaar]	
		Jaar	juli 2018
Demer			
	afwaarts VHA zone 600	12	-2
	afwaarts VHA-zone 601	39	-1
	afwaarts VHA-zone 602	59	1
	afwaarts VHA-zone 604	73	0
	afwaarts VHA-zone 663	0	0
	afwaarts VHA-zone 664	327	41
	afwaarts VHA-zone 665	335	41
	afwaarts VHA-zone 666	372	38
Herk			
	instroom Herk uit Wallonië	4	-5
	afwaarts VHA-zone 610 Herk	9	-9
	afwaarts VHA-zone 612 Herk	19	-9
	afwaarts VHA-zone 611 Mombeek	6	1
	afwaarts VHA-zone 613 Herk	38	-2
Kleine Gete			
	instroom Kleine Gete uit Wallonië	22	13
	afwaarts VHA-zone 621 Kleine Gete	29	17
Grote Gete			
	instroom Grote Gete uit Wallonië	11	-3
	afwaarts VHA-zone 622 Grote Gete	16	-3
	afwaarts VHA-zone 623 Grote Gete	22	-3
	afwaarts VHA-zone 632b Houwersbeek	9	4
	afwaarts VHA-zone 633 Gete	100	18
Melsterbeek			
	afwaarts VHA-zone 630 Melsterbeek	5	-3
	afwaarts VHA-zone 631 Melsterbeek	10	-5
	afwaarts VHA-zone 632a Melsterbeek	26	-4
Velpe			
	afwaarts VHA-zone 640 Velpe	4	0
	afwaarts VHA-zone 641 Velpe	8	-1
	afwaarts VHA-zone 642 Velpe	13	-2
	afwaarts VHA-zone 660 Demer	15	-1
Zwarte Beek			
	afwaarts VHA-662 Zwarte Beek	13	-3
	afwaarts VHA-zone 663 Zwarte Beek	32	-4
Winge			
	afwaarts VHA-zone 650 Winge	5	0
	afwaarts VHA-zone 651 Winge	28	-3
Andere			
	afwaarts VHA-zone 661 Begijnebeek	7	1
	afwaarts VHA-zone 605 Mangelbeek	21	6
	afwaarts VHA-zone 603 Slangbeek en Roosterbeek	10	3
	afwaarts VHA-zone 620 Dormaalbeek	5	0

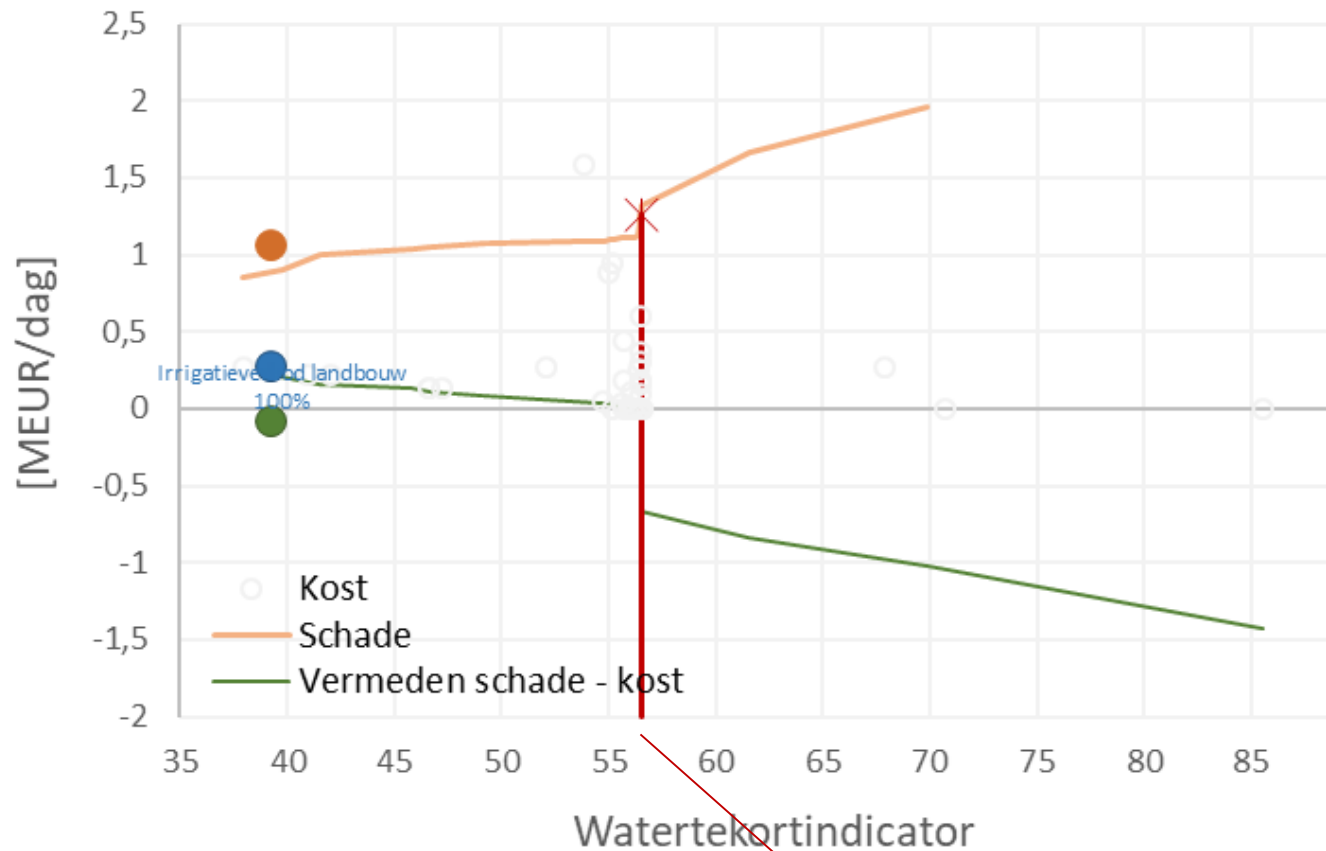
Resultaten Demerbekken

Ecologische kwetsbaarheid waterlopen

Resultaten Demerbekken

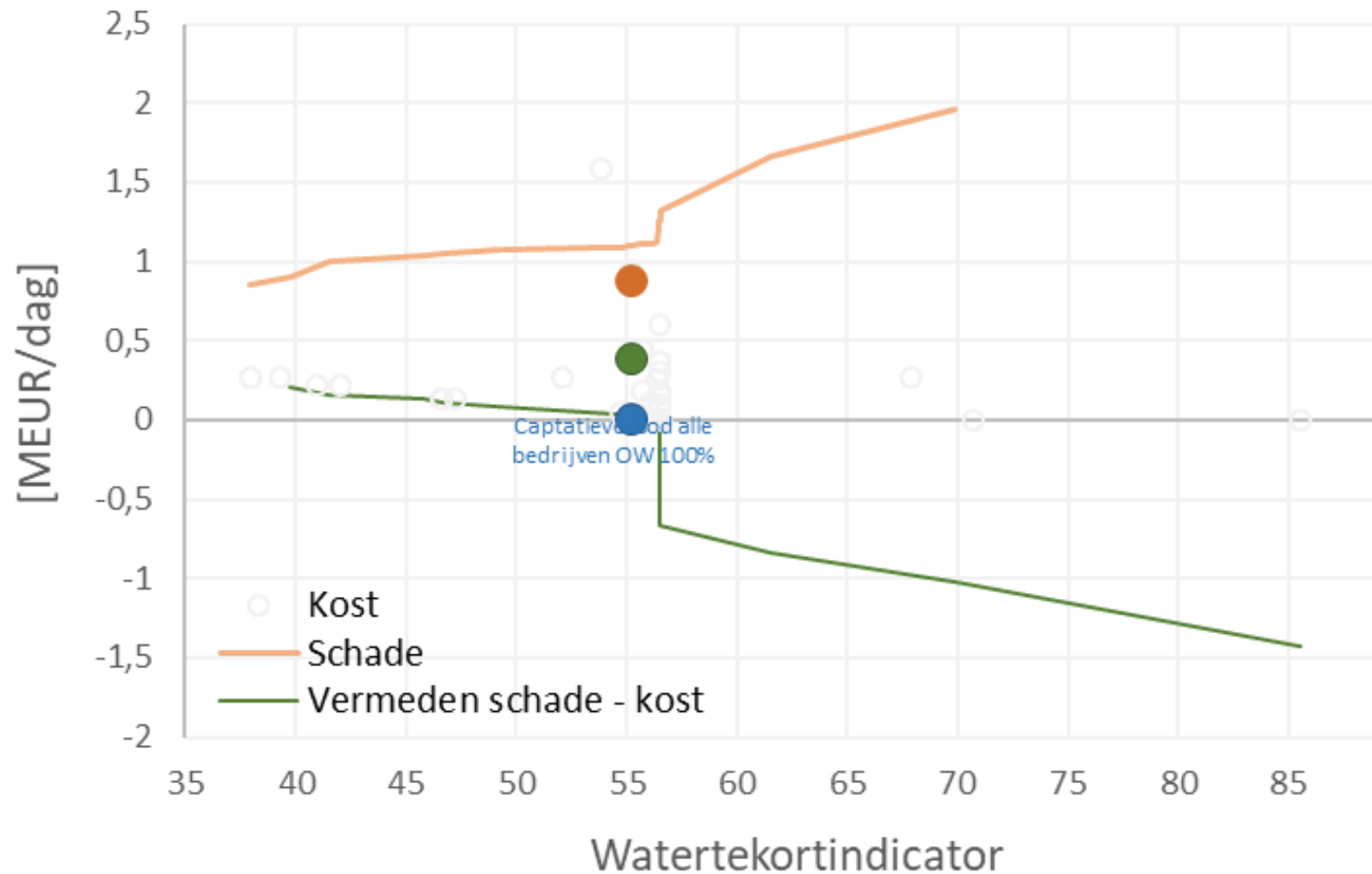
Impact irrigatieverbod

Tekort zonder maatregelen

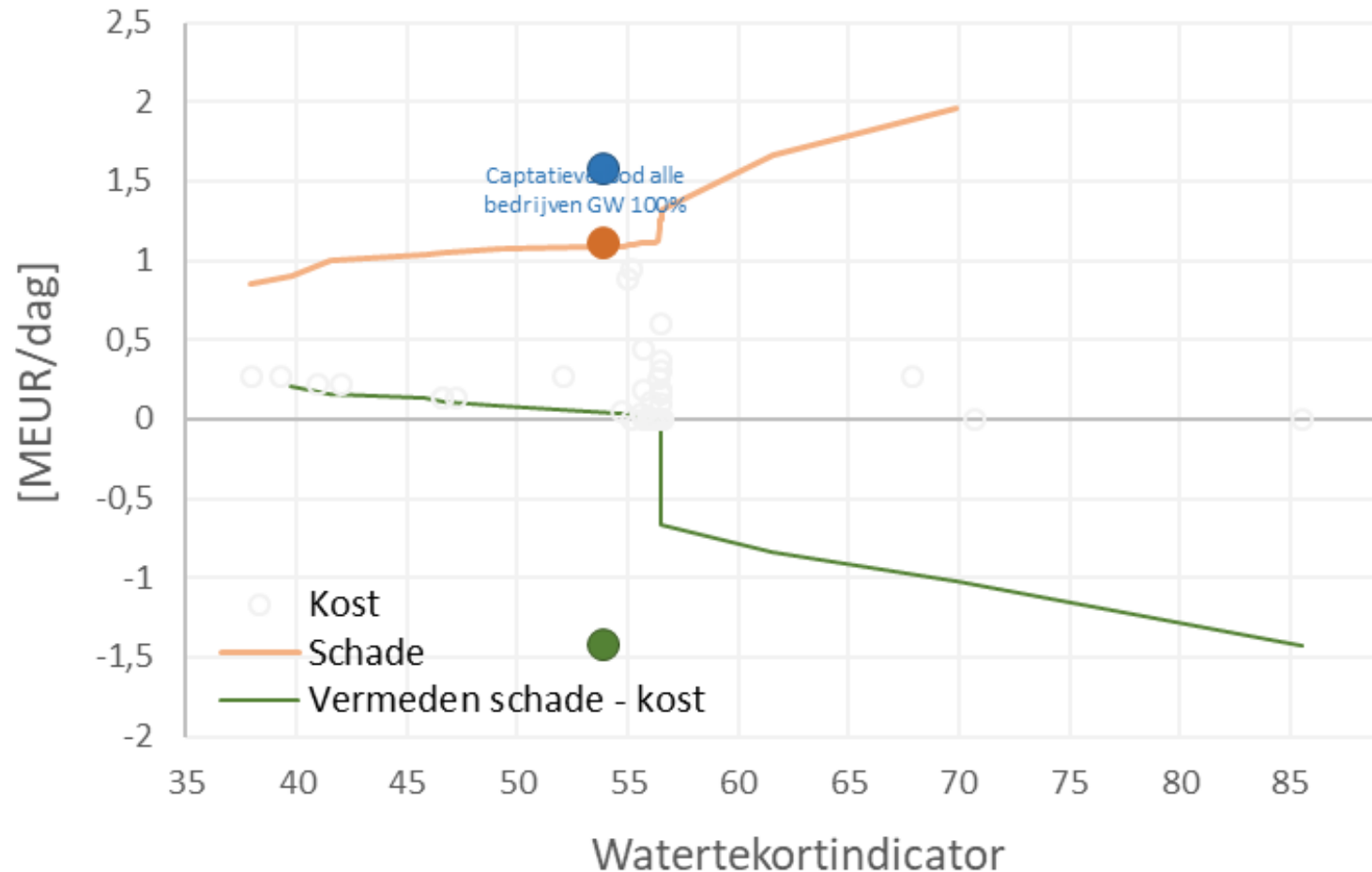
Resultaten Demerbekken

Verbod oppervlaktewateronttrekking bedrijven

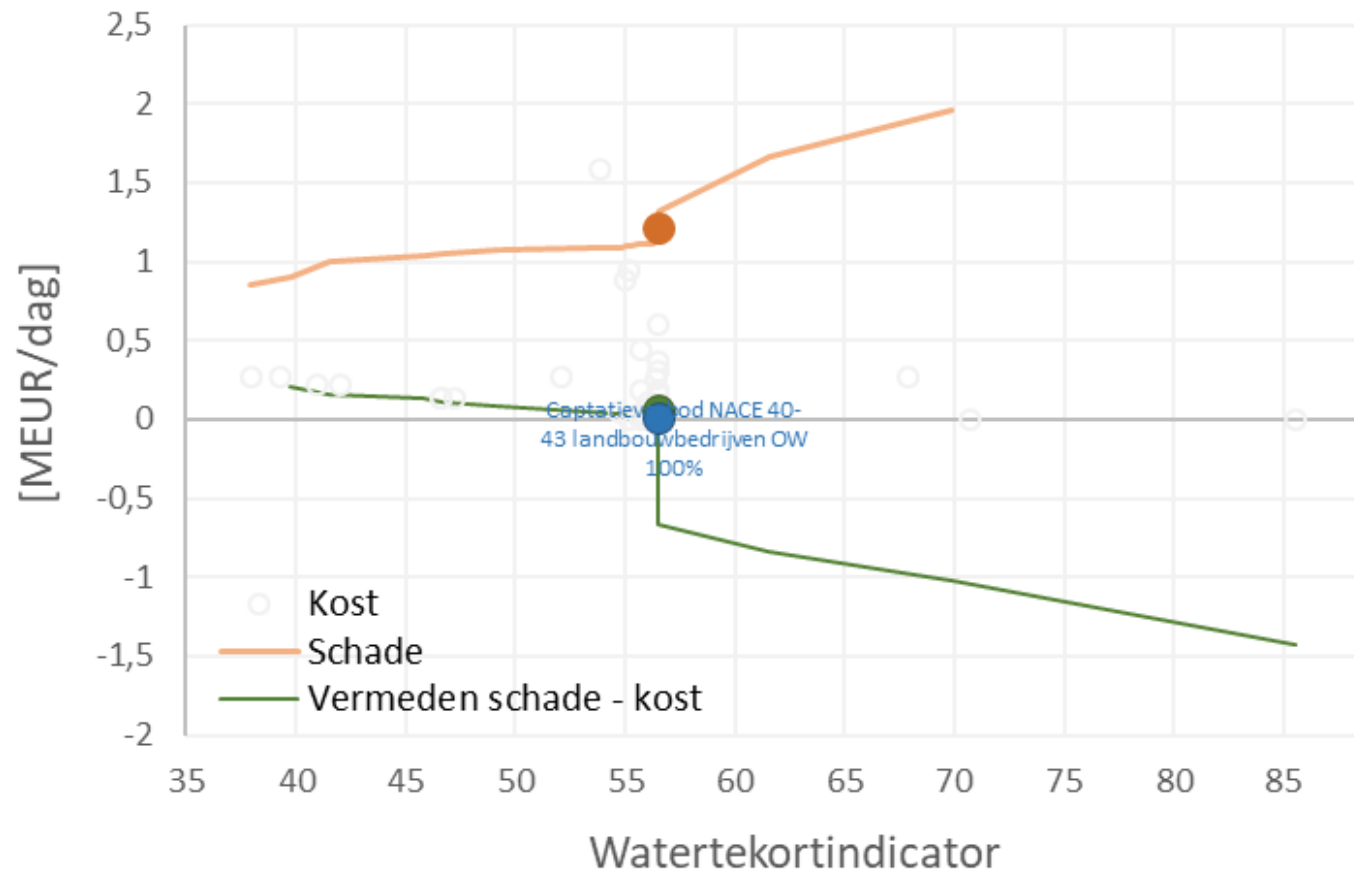
Resultaten Demerbekken

Verbod grondwateronttrekking bedrijven

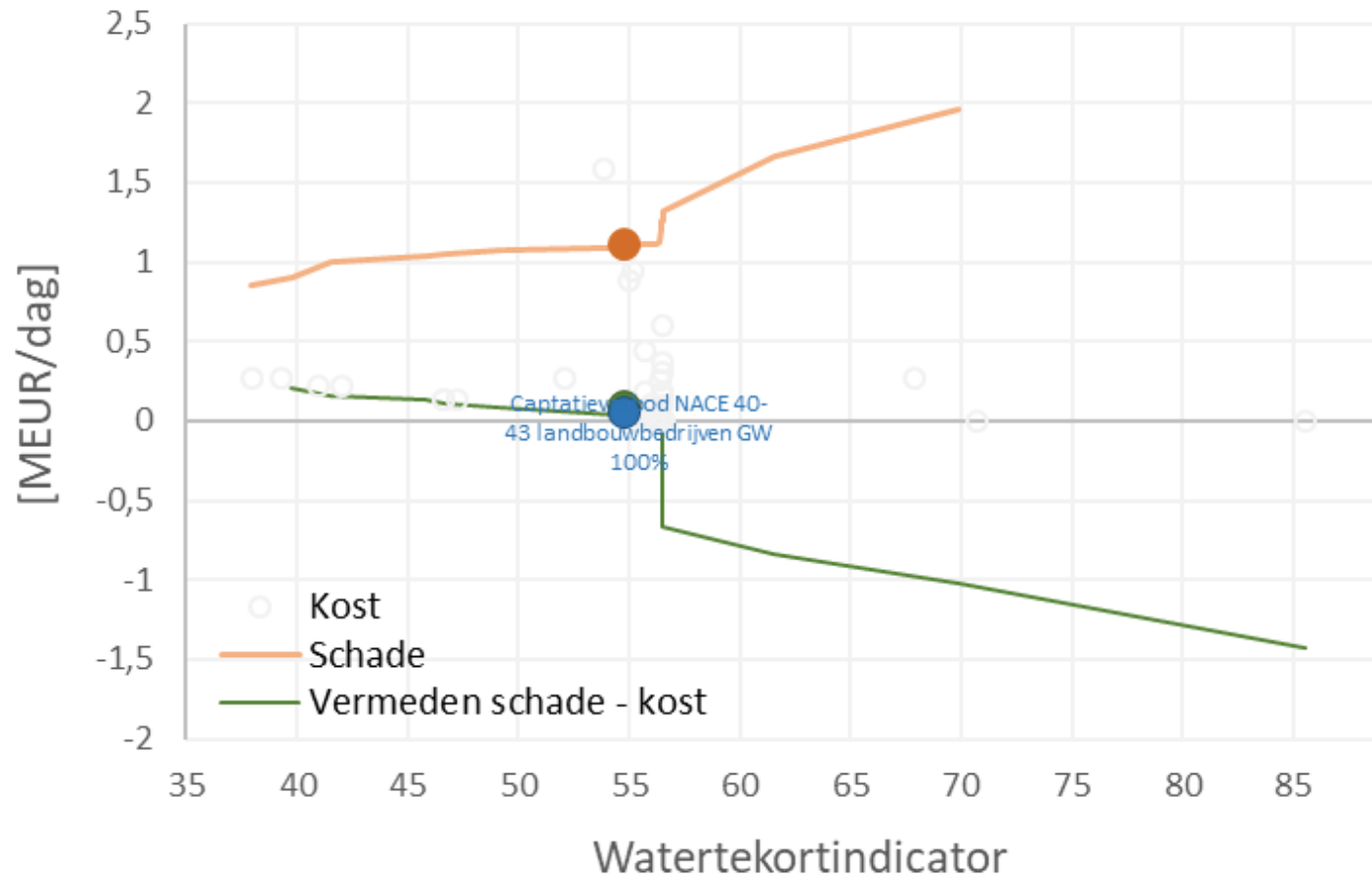
Resultaten Demerbekken

Verbod andere oppervlaktewateronttrekking landbouw, andere dan irrigatie

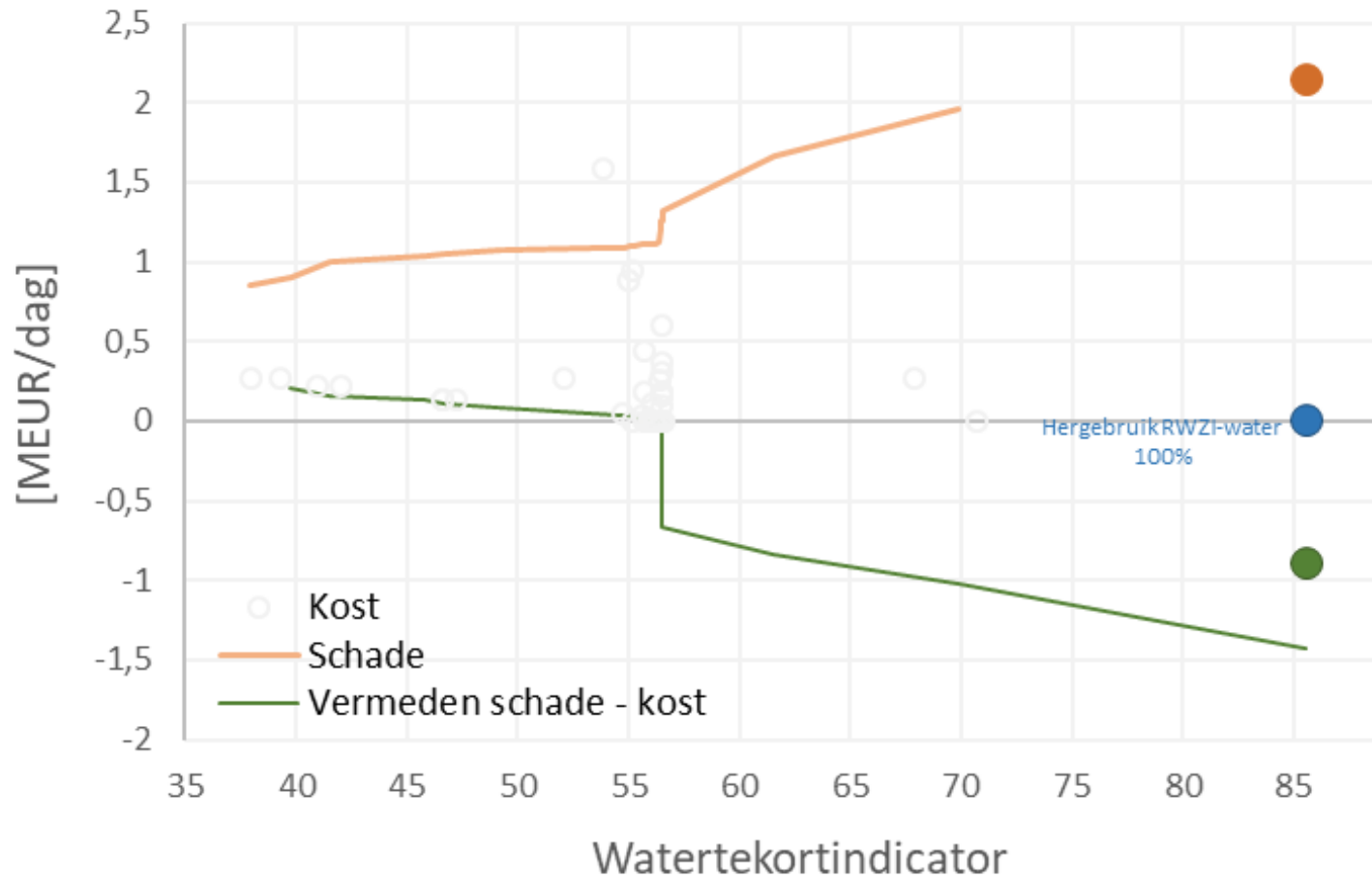
Resultaten Demerbekken

Verbod andere grondwateronttrekking landbouw, andere dan irrigatie

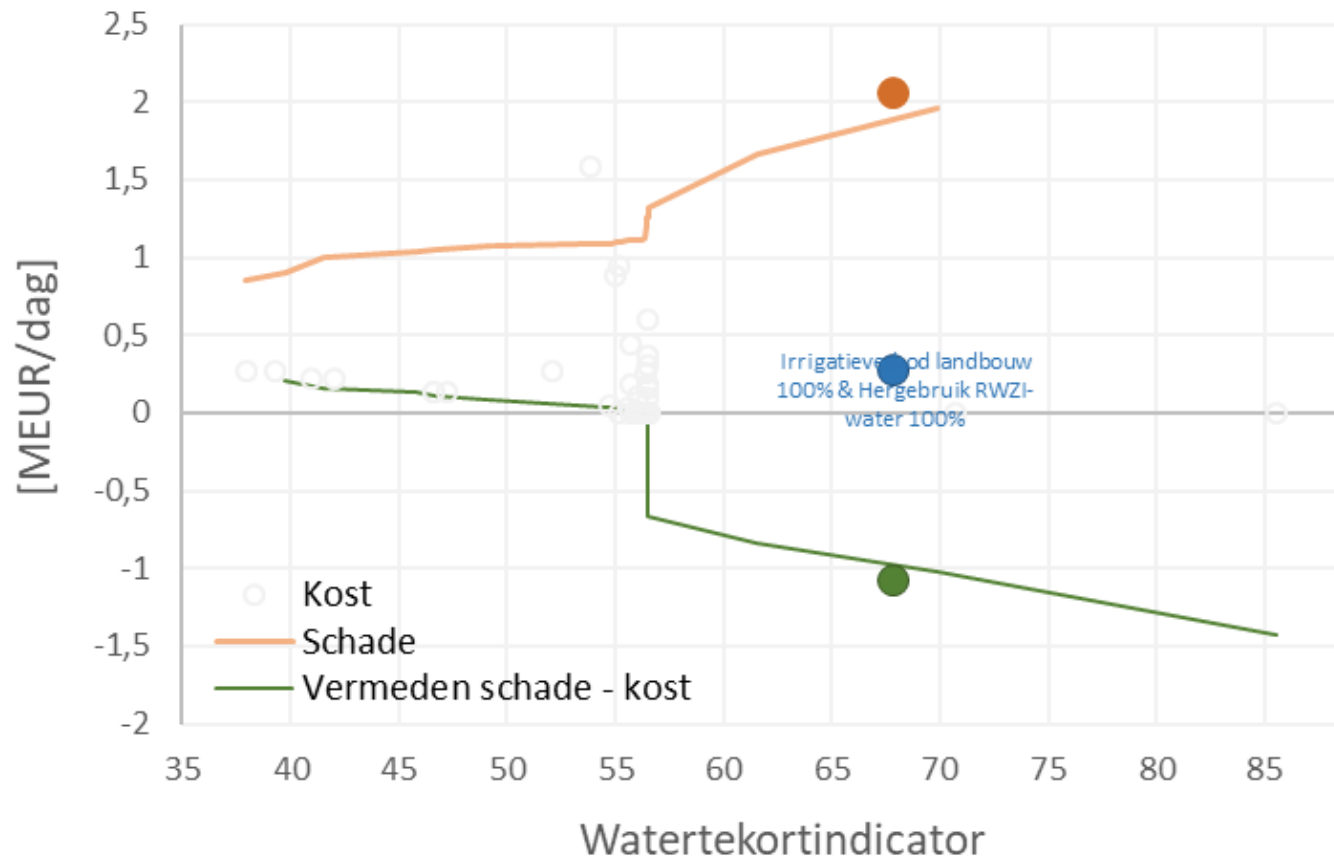
Resultaten Demerbekken

Hergebruik RWZI-effluentwater

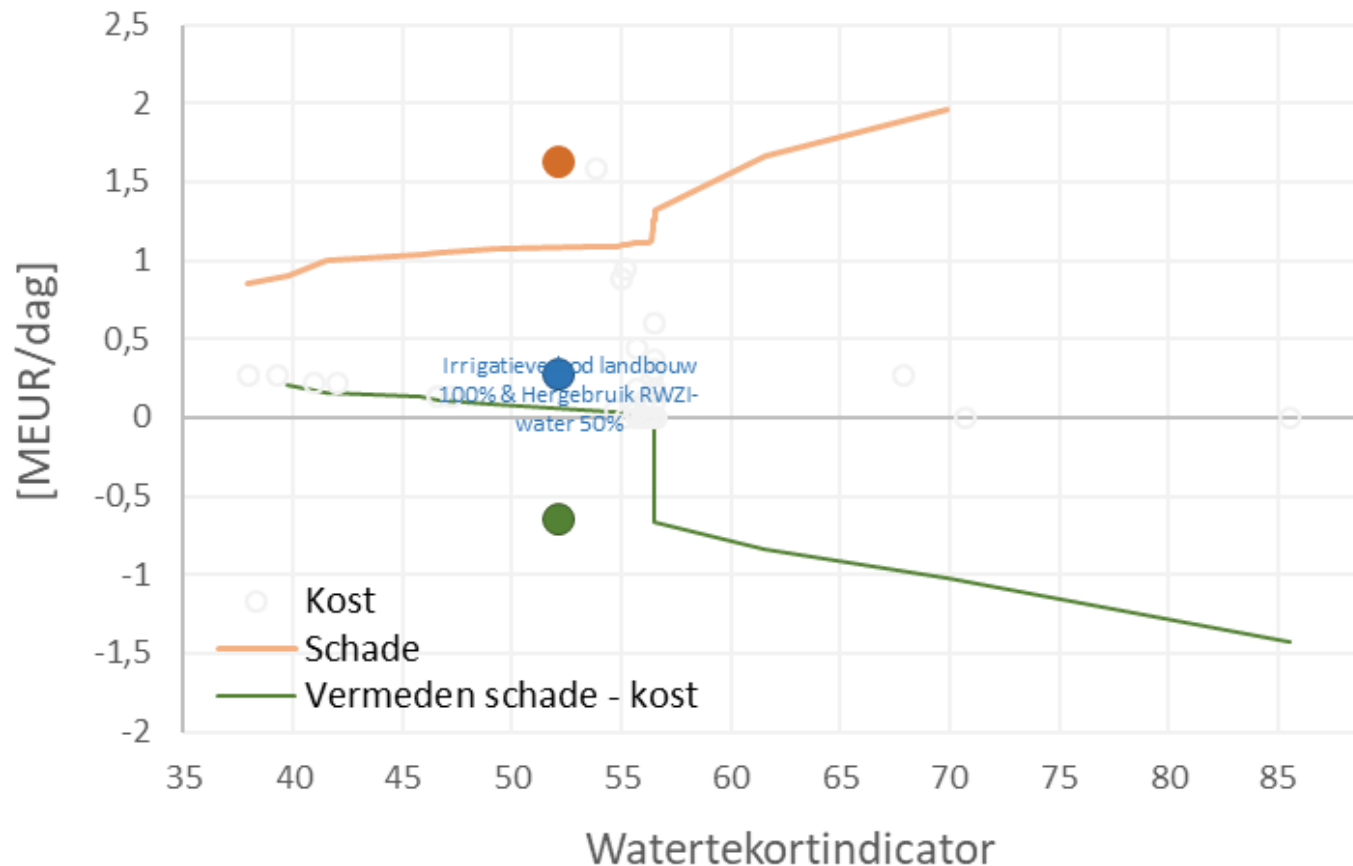
Resultaten Demerbekken

Combinatie irrigatieverbod met 100% hergebruik RWZI-effluentwater

Resultaten Demerbekken

Combinatie irrigatieverbod met 50% hergebruik RWZI-effluentwater

Resultaten Demerbekken

Conclusie afweging

Deze analyse geeft volgende prioritering van de hiervoor beschouwde maatregelen (hoogste prioriteit eerst).

- Verbod op hergebruik RWZI-effluentwater
- Maatregelen landbouw – verbod irrigatie van landbouwgewassen
- Algemeen captatieverbod

Eventueel kunnen hier nog andere maatregelen ingeschoven worden door de interactie met het Albertkanaal te beschouwen. Dit laatste wordt nog verder bekeken.

Dashboard: Kobe

Vragen interactiemoment 2

- Over de feedback op de terugkoppelingen bilateraal overleg:
 - Kan u zich hier in herkennen?
 - Zijn daar nog bijkomende vragen of opmerkingen bij?
- Over de gepresenteerde nieuwe resultaten en eerste versie van dashboard:
 - 1. Zijn er opmerkingen of suggesties bij het voorstel van dashboard?
 - 2. Zijn er opmerkingen bij de nieuwe resultaten voor het Demerbekken?
 - 3. Zijn er suggesties voor de verdere doorrekening voor de andere gebieden in Vlaanderen?

Vervolgtraject

Overzicht

CIW PG Governance en implementatie reactief
afwegingskader prioritair watergebruik

Start
20/1

Inhoudelijk spoor – tegen 15/05

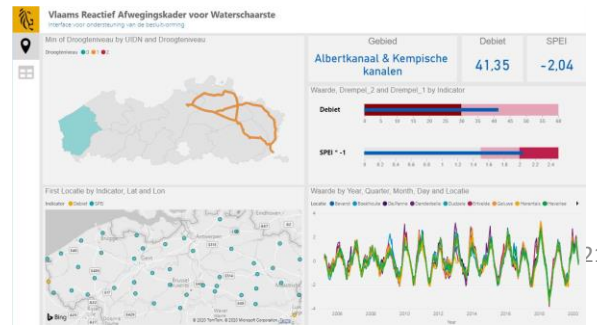
Governance
spoor –
tegen 15/04

Doorvertaling
naar in de
praktijk
hanteerbare
adviezen op KT

Voorstellen
prioritaire
verfijningen aan
VRAG op LT

Mogelijke
verankering

Governance
Eigenaarschap

Vervolgtraject

Inhoudelijk spoor

Korte termijn

- Dashboard (indicatoren – maatregelen) verder uit te bouwen in overleg met gebruikers
- Ervaring opdoen met het kader tijdens komende droogteperiode (zomer), hierbij ondersteund door consortium
- Evaluatie gebruik -> aanbevelingen

Middellange termijn

- Uitwerken verfijningen aan kader → afwegingskader 2.0
- Verdere operationalisering:
 - Real-time inladen indicatoren
 - Real-time doorrekening prioritering maatregelen

Vervolgtraject

Governance spoor

- Evaluatie droogte 2020 en aanbevelingen inzake governance
- Reactief afwegingskader
- uitvoeringsbesluit wet onbevaarbare waterlopen en scheepvaartdecreet

→ In cocreatie met leden PG komen tot geoptimaliseerde governance structuur

Vervolgstappen

- Vandaag was laatste workshop in de reeks van 5
- Feedback, vragen en opmerkingen WS 5 en rapport:
=> Deadline 9 februari
- Afsluitend studie-event:
=> 9 maart
- Evaluatieformulier invullen aub.
=> Bedankt!

Uitwerking van een reactief afwegingskader voor prioritair watergebruik tijdens waterschaarste

Opdrachtgevers:

DEPARTEMENT
LANDBOUW & VISSERIJ

DEPARTEMENT
ECONOMIE
WETENSCHAP &
INNOVATIE

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

DEPARTEMENT
MOBILITEIT &
OPENBARE
WERKEN

DEPARTEMENT
OMGEVING

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

uitvoeringsteam:

KU LEUVEN

